

ROZWIÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Piątek. dnia 8 września 1922 roku.

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Podróż Naczelnika Państwa.

(wp) We wtorek przyszłego tygodnia wyjeżdża Naczelnik Państwa do Bukaresztu, w towarzystwie p. min. sar. agr. inż. Nrutowicza i świty cywilnej i wojskowej. Po drodze ma wstąpić na Targi lwowskie. (o)

P. Paderewski w Genewie

(wp) Paryski korespondent „Rzeczpospolitej” donosi, że p. Paderewski bawi w Genewie i był obecny na posiedzeniu inauguracyjnym ogólnego zgromadzenia Ligi Narodów, za siadając wśród radnych genewskich. (o)

Port gdański.

(wp) Polska komisja do spraw eksploatacji portu gdańskiego odbędzie w dniu 12 września posiedzenie pod przewodnictwem ministra przemysłu i handlu, na którym omawiane będą sprawy dotyczące portu gdańskiego. (o)

O Warty i Noteci.

(wp) Jak wiadomo, na podstawie art. 331-go Traktatu Wersalskiego, umiędzynarodowiona jest Odra, a przeprowadzenie tego zajmuje się osobna Komisja Międzynarodowa, w której przedstawicielem Polski jest admirał Wałel. W artykule tym Traktatu jest również wzmianka o możliwości umiędzynarodowienia dopływów Odry, ale tylko takich, które otwierają dostęp do morza więcej niż jednemu państwu. Niemcy zażądały umiędzynarodowienia Warty i Noteci, co oczywiście nie jest zgodne z tem postanowieniem. Zarówno M. S. Z. jak Min. Rob. Publ. są stanowczo temu przeciwnie. Zapytywano również o zdanie M. S. Wojsk., gdyż takie umiędzynarodowienie rzek w Polsce jest oczywiście bardzo ważne dla obrony państwa.

Otóż w tych dniach dowiedziano się w Poznaniu, że jen. Rybak, który chwilowo w zastępstwie jen. Sosnkowskiego i jen. Sikorskiego sprawuje kierownictwo Min. Sar. Wojsk., okazuje skłonność do uczynienia zażość nieuprawnionym i niebezpiecznym dla państwa żądaniem Niemiec, zresztą w zupełnym odosobnieniu i przeciw zdaniu wszystkich referentów polskich we wszystkich ministerstwach. (o)

Gmach dla ministerstwa oświaty

(wp) Ministerjum oświaty wystąpiło do ministerjum skarbu z wnioskiem o przyznanie kredytów na rozpoczęcie budowy własnego gmachu ministerjum oświaty.

Obrazy polsko-niemieckie w Dreźnie,

(wp) Wczoraj o godz. 4 po południu odbyło się tu plenarne posiedzenie delegacji polskiej i niemieckiej. Minister Stockhammer, witając delegację, wyraził nadzieję, że rokowania doprowadzą do pomyślnego wyniku. Minister Olszewski zaznał w odpowiedzi, że przy rokowaniach przedwstępnych, odbytych w Warszawie, obie strony wykazały, że dążą do porozumienia. Jutro rozpoczyna się prace komisji tranzytowej, pojutrze archiwalnej. Sprawa not Kriesa będzie omawiana za dwa dni. (Pat).

Koncert Namysłowskiego

odbędzie się w razie niepogody w Sali Filharmonji w piątek dnia 8 września o godz. 8-ej wiecz. 3752s1

STRAJK POCZTOWY TRWA.

Strajk rozwija się

WARSZAWA 7 | 9 (A. W.) Rozpoczęły wczoraj w południe strajk pracowników pocztowych i telegraficznych objął już wszystkie dzielnice państwa, prócz wschodniej Małopolski t. j. okręgu lwowskiego i stanisławowskiego. Co do Kresów wschodnich niema jeszcze pewnych danych. Głównym punktem spornym jest żądanie zasiłku jednorazowego na miesiąc wrzesień, narazające skarb na emisję wielu miliardów, zaś markę polską na dalszą zniżkę. (2)

WARSZAWA 7. 9. (A. W.) Dnia 7 b. m. w sali muzeum i handlu związek pracowników poczt i telegrafów zwołał wiec, w celu omówienia sytuacji strajkowej. Na wiecu przemawiał również delegat związku zawodowego kolejarzy, który zawiadomił wiecujących, że Z. Z. K. zwrócił się po rządu z żądaniem uwzględnienia postulatów zarówno swoich, jak i pracowników poczt i telegrafów. W razie odmownej odpowiedzi kolejarze zgromadzeni w związku przyłączą się do akcji strajkowej.

Wiec pracowników pocztowych przyjął rezolucję, domagającą się od rządu uwzględnienia ich postulatów, oświadczając że tylko w tym razie strejk zostanie zakończony. Przyjęto również rezolucję, domagającą się wzbronienia S. S. S. wykonywania funkcji strajkujących, ze względu na możliwe szkody wskutek braku łączowego obznajmienia z pracą. (7)

Strajk pocztowy w Poznaniu.

POZNAN 7 (PAT) W dniu wczorajszym o godz. 13 pracownicy pocztowi zaczęli stopniowo opuszczać posterunki. Dziś telegraf jest nieczynny. Pocztowcy wyładowali dziś poraz ostatni pocztę i poraz ostatni ją roznieśli.

Telefon czynny jest tylko dla rozmów urzędowych z Gdańskiem połączenia są przerwane. (6)

POZNAN 7. 9. (A. W.) W Poznaniu służba pocztowa przestała działać od 7 bm. rano całkowicie. Wszystkie urzędy w Poznaniu są zamknięte. Ekspedycja poczty przyjmuje tylko ważne listy urzędowe. W środe w godzinach popołudniowych przestała funkcjonować służba telegraficzna, a od czwartku zrana część służby telegraficznej. Służbę przy telegrafie pełni w ograniczonym składzie tylko mała część urzędników, którzy nie przyłączyli się do strajku. Urzędnikom tym pomagają siły wojskowe. (7)

Strajk pocztowy w Krakowie.

KRAKÓW 7 (PAT) Wczoraj odbył się tu wiec pracowników pocztowo-telegraficznych, na którym uchwalono strajk, który się też rozpoczął dziś o godz. 6 rano. (6)

NA PROWINCJI

WARSZAWA 7 (wł) Na prowincji strajk jest tylko częściowy, gdyż bardzo wiele urzędów do strajku nie przyłączyło się.

Lwów i cała Wschodnia Małopolska pracy nie porzuciły. Łódź stanowczo wypowiedziała się przeciwko strajkowi.

Do strajku przystąpiły wczoraj urzędy pocztowe i telegraficzne w Bydgoszczy, Kutnie, Płocku, Włocławku, Łomży, Płońsku, Kaliszu, Prasnyszu i Modlinie, a dziś o godz. 9 rano w Poznaniu i Toruniu.

W Częstochowie strajk pocztowy rozpoczął się dziś rano. Nieczynna jest poczta i telegraf, a częściowo także telefony. W południe spodziewano się wybuchu strajku kolejowego, jednak dotychczas nie rozpoczęto go i jest nadzieja, że nie wybuchnie.

Eskadra angielska w Gdańsku.

NADZIEJE HAKATYSTÓW GDANSKICH ZAWIODŁY.

GDANSK 7 | 9 (A. W.) Dziś rano przybyła do Gdańska pierwsza część floty angielskiej pod dowództwem kontr-admirała Huberta Branda, złożona z 3 lekkich krążowników i 4 torpedowców. Natychmiast po przybyciu floty angielskiej udał się na pokład statku angielskiego admirałskiego „Dephi” oficer marynarki polskiej, celem powitania gości angielskich. Wkrótce potem adiutant kontradmirała Branda zjawił się na pokładzie statku „Komendant Piłsudski” z rewizytą i zapowiedział przybycie kontradmirała w dniu 8 b. m. t. j. w piątek.

Popołudniu admirał Brand w towarzystwie adiutanta złożył wizytę zastępcy generalnego komisarza Rzplitej p. Kęsyckiemu, który wkrótce po tem rewizytował kontradmirała na pokładzie statku.

W ten sposób nadzieje żywione we wszechniemieckich kołach w Gdańsku, iż flota angielska zaakcentuje, że jest tylko gościem w mieście Gdańsku, spełzły na niczem. Postój floty angielskiej w Gdańsku jest zapowiedziany do 12 b. m. (2)

Kronika wyborcza

Miejscowa.

AKCJA ZWIĄZKU SĄDOWNIKÓW.

(w) Miejskowy Związek Sądowników rozsyła listy do pokrewnych związków z zaproszeniami do przygotowań wyborczych, przyczem proponuje aby wzorując się na Związku Sądowników wszyscy urzędnicy sądowi głosowali za lewicą, „gdyż do dziś dnia jedynie lewica cośkolwiek dała“.

Nie przypuszczamy, aby podobnego rodzaju agitacja była prowadzona z wiadomością wszystkich członków Związku Sądowników — w każdym razie podajemy ten charakterystyczny szczegół do wiadomości ogółu. —

DOKOŁA WYBORÓW.

p) Onegdaj odbyło się posiedzenie okręgowej komisji wyborczej XIII-ej i XIV-ej. Ustalono w zupełności skład komisji obwodowych, do których przewodniczący komisji okręgowej mianował przewodniczących oraz wyznaczono do komisji tych również po jednym członku z ramienia komisariatów rządu. Na posiedzeniu komisji XIV-ej ustalono już ostatecznie składy komisji obwodowych powiatu Łaskiego.

W myśl otrzymanej instrukcji wybory do Sejmu na miasto Łódź przeprowadzi komisja Nr. 13 zaś na Łódź—powiat Łask i Sieradz komisja Nr. 14. Wybory zaś do Senatu na całe województwo łódzkie przeprowadzi komisja okręgowa 14-ta.

Prace w referacie wyborczym nad ustaleniem list wyborców zarówno do Sejmu jak i senatu zostały w dniu wczorajszym ukończone. Spisy te zostaną przesłane odnośnym komisjom obwodowym, które z dniem jutrzejszym rozpoczną urzędowanie.

Zamiejscowa.

PRACA IDEALISTÓW.

(w) Stronnictwa mieszczańskie zawarły kompromis z Piastowcami na niedawnych próbach ze Zjednoczeniem Skulskiego. Koalicja ta będzie polegać na tem, że mieszczaństwo będzie finansować (1) wybory, a Piastowcy oddadzą głosy. (1)

SZACHERKI WITOSA

(w) W związku z nadchodzącymi wyborami w kołach politycznych zwracają uwagę na zabiegi Witosy, zmierzające do usunięcia nie wygodnych mu osobistości. Szczególnie wchodziłby tu w grę wojewoda stanisławowski, Jurystowski. Obiegają pogłoski, że na stanowisko przyszłego wojewody stanisławowskiego jest upatrzony przez p. Witosę Rusin, Jan Lewicki. (1)

JAK W ŁODZI

(w) Spis wyborców w Puławach sporządzają urzędniczy żydówki. Toteż — jak donoszą pisma warszawskie — wielu żydów, nie posiadających dostatecznych praw do głosowania, zostało wciągniętych na listę. (1)

SODALICJA ANTINARODOWA.

(w) Aczkolwiek nawzajem się zwalczają P. P. S. i N. P. R. postanowiły wobec urny wyborczej wspólnie zwalczać blok narodowy, grupujący się na około Chr. Nar. Str. Pracy. (7)

SYN PO OJCU.

(w) W okręgu krośnieńskim, oddawna reprezentowanym przez postać Jana Stapińskiego, kandydować ma obecnie z listy P. S. L. jego syn, p. Tadeusz Stapiński. Według obiegających pogłosek, Stapiński — ojciec kandydować będzie do Senatu. (6)

BERLIN ZASIŁA BLOK MNIJSZOŚCI NARODOWYCH.

(w) Warszawska „Gazeta Poranna“ donosi, że blok mniejszości narodowych otrzymał 500 milionów marek z Berlina na agitację przedwyborczą i antypolską. Gazeta twierdzi przed grożącym państwu polskiemu niebezpieczeństwem.

Francuz o Polsce i Targach Wschodnich.

PRZYJAŹŃ POLSKO — FRANCUSKA WZMACNIA SIĘ CORAZ BARDZIEJ.

LWÓW 7 9 (AW) Przedstawiciel „Agencji Wschodniej“ miał sposobność rozmawiać z kilku członkami izby handlowej francuskiej na Targach Wschodnich. P. Tierman, prezes izby handlowej francuskiej i wice prezes izby handlowej francusko—polskiej w Paryżu stwierdził swoje zdziwienie, które objawia każdy Francuz przy zwiedzeniu Polski. Polska jest krajem rzeczywiście pracującym, produkującym, społecznie i politycznie daleko spokojniejszym od wielu krajów zachodnich. Na zachodzie panuje zupełnie metne, niedokładne a często przez obcą zbrodniczą propagandę spaczony wyobrażenie.

Dlatego wycieczka kupców i przemysłowców oraz bankowców francuskich do Polski, aby poznali osobiście i nabrali zaufania do handlowo—przemysłowych instytucji i ocenili powagę wybitnych osobistości tego kraju.

Goście zagraniczni we Lwowie.

LWÓW 7 9 (AW) Dn. 6 bm. rano przybył do Lwowa generał Dupont szef wojskowej misji francuskiej. Generała Duponta witała na dworcu kompania honorowa i orkiestra, oraz przedstawiciele władz wojskowych.

Z Pragi czeskiej przybył na Targi dyrektor spółki akcyjnej „Lux“ p. Antoni Krevacek w celu nawiązania stosunków handlowych

Targi Wschodnie wykazują ten produktywny wysiłek, polską zdolność konstrukcyjną i organizacyjną. Hołd więc należy oddać inicjatorom Targów Wschodnich, którzy przyczynili się do zdobycia zaufania zagranicy, zwłaszcza Francji, do wytwórczości polskiej.

Targi powinny być utrzymywane i wznowiane corocznie, mając wszelkie dane do rozszerzenia się. P. Tierman stwierdził w końcu, że zarówno on, jak i inni uczestnicy ekonomicznej wycieczki francuskiej wzruszeni są serdecznością przyjęcia i zdumieni psychologiczną bliskością Polaków i Francuzów, co znać komie ułatwi stosunki. Członkowie wycieczki wywożą z Polski najmilsze wspomnienia, które niewątpliwie przyczynią się do wzmocnienia ruchu wymiennego między Polską a Francją.

z „tutejszymi przemysłowcami.

Dn. 7 bm. wieczorem wyjechała z Uszgo rodu (Czechosłowacja) grupa 40 delegatów państwowych urzędów przemysłowych i banków Rusi przykarpackiej. Konsul polski w Koszycach p. Lechowski prosi telegraficznie o ułatwienie delegatom zwiedzenia wystawy.

TELEFONEM Z WARSZAWY.

DZIEWIETNASTOLETNIJA KOMUNISTKA PRZED SĄDEM.

*) Prasa krakowska donosi o rezultatach śledztwa przeciwko studentce uniwersytetu warszawskiego 19-letniej Stefani Goldwasserównie. W czasie śledztwa stwierdzono, że materiał agitacyjny znaleziony u niej był przeznaczony dla Samuela Martisa praktykanta kuśnierskiego w Krakowie, który utrzymywał kontakt z komunistami. Podczas rewizji przeprowadzonej w jego mieszkaniu znaleziono olbrzymią ilość broszur treści komunistycznej oraz statuty pracowników i pracowników igły. Statuty te ułożone są na wzór statutu Centrali Komunistycznych Związków.

Śledztwo wykazało, że aresztowana Goldwasserówna jest jedną z działaczek Centralnego Związku Młodzieży Komunistycznej w Warszawie. Rozwodziła ona po większych miastach Polski i głównych ośrodkach przemysłowych biputę komunistyczną. Urząd śledczy prowadzi dalsze dochodzenie w tej sprawie. (2)

ARESZTOWANIE SZPIEGA — KOMISARZA BOLSZEWICKIEGO.

*) Jak się dowiaduje warszawski „Kurjer informacyjny“ dziś w godzinach porannych przywieziony został z Równego do Warszawy komisarz czerezwyczwyczajki chersońskiej Leonid Koman. Aresztowany komisarz bolszewicki wysłany został niedawno z Rosji dla przeprowadzenia agitacji wyborczej na kresach. W Równem rozpoczął niesłychanie czynną działalność na szkodę państwa polskiego. Zorganizował on na wielką skalę biuro szpiegowskie, zaś w przysyłaniu wiadomości do Rosji posługiwał się gołębiami. O rozległości komunikacji szpiegowskiej za pomocą poczty gołębi świadczy fakt, iż w chwili aresztowania Komana znaleziono u niego 160 sztuk gołębi. Koman został przekazany sędziemu śledczemu do spraw szczególnej wagi, Luksemburgowi.

SPRAWA UPOSAŻENIA SĘDZIÓW.

*) Między sprawami, które ministerjum sprawiedliwości ma zamiar przedstawić na wrześniowej sesji Sejmu, znajduje się sprawa uposażenia sędziów i prokuratorów.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Kupy rumuńscy we Lwowie.

LWÓW 7 9 (A. W.) Dn. 11 b. m. przyjeździe tu z Buaresztu wycieczka kuców rumuńskich, którzy zabawią we Lwowie do 15 b. m. (2)

BRAK GOTÓWKI NA POLSKIM G. ŚLĄSKU.

KATOWICE 7 9 (AW) W sobotę 9 bm. pracodawcy nie będą w stanie z powodu braku gotówki skutecznie wypłacić robotnikom, tak, iż bank Rzeszy w Bytomiu na swe zapotrzebowanie w wysokości 1.200 milionów marek niemieckich otrzymał od banku Rzeszy w Berlinie tylko 200 milionów marek. W ten sposób dla polskiej części Górnego Śląska gotówka potrzebna na wypłaty będzie wynosić jedną ósmą część zapotrzebowania.

PRZEDWCZESNE POGŁOSKI O POROZUMIENIU BELGIJSKO — NIEMIECKIM.

BERLIN 7. 9. (A. W.) W związku z toczącymi się obecnie rokowaniami delegatów belgijskich z rządem Rzeszy niemieckiej rozeszła się pogłoska, jakoby osiągnięto już porozumienie. Pogłoski te jednak okazały się przedwczesne, bowiem wedle oficjalnego komunikatu rząd niemiecki nie przedłożył obecnie żadnej konkretnej propozycji.

SZWEDZKIE ZWIĄZKI ZAWODOWE NIE CHCĄ MIĘDZYKRAJÓWKI.

WARSZAWA 7 9 (AW) „Przegląd Wschodni“ zamieszcza własny telegram ze Sztokholmu, iż kongres socjaldemokratycznych związków zawodowych odrzucił wniosek o przystąpieniu do trzeciej międzynarodówki.

Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych.

BERLIN 7. 9. (A. W.) Z upoważnienia ministerstwa spraw zagranicznych polski chargé d'affaires w Berlinie dr. Wysocki dn. 7 b. m. po poł. wymienił w niemieckim urzędzie spraw zagranicznych dokument ratyfikacyjny dotyczący polsko-niemieckiego układu w przedmiocie akcji na terenie plebiscytowym Górnego Śląska. Układ ten podpisany był w Opolu dn. 21 czerwca rb. Prologół zmiany został podpisany ze strony polskiej przez d-ra Wysockiego, ze strony zaś niemieckiej przez p. Simsona. (7)

Przyczyny drożyzny.

O ile się poważniej zastanowimy nad falą drożyzny, która z tak wielką siłą bije w ściany naszego wątłego okrętu państwowego — to dojdziemy do tak ciekawych wyników, iż powinny być one wskaźnikiem przy nadchodzących wyborach dla każdego rozumnego człowieka, oczywiście więc z wykluczeniem chorych na paraliż postępowy, czyli w skróceniu „postępowców”.

Nikt nie może zaprzeczyć, iż drożyzna owa wywołana została niezwykle spadkiem naszego pieniądza na giełdach wszechświatowych, co charakteryzuje się ceną dolara 3500 przed dwoma miesiącami a dzisiaj 8500.

Czemuż przypisać ten katastrofalny spadek naszej waluty?

Przecież praca u nas kipi, urzędy działają względnie sprawnie, koleje z dnia na dzień wykazują znaczny postęp, w kopalniach aż dudni od oskardów górników, kopalnie fabryczne dymią coraz dłużej, bilans handlowy się wzmaga, kraj tętni życiem i stoją przed nim, acz w oddali, różowe perspektywy dobrobytu i potęgi.

A jednak marka spada, bez żadnej realnej ku temu przyczyny.

Jednak powody są głębsze, niżby to się mogło zdawać pobieżnemu obserwatorowi. Są to przyczyny natury więcej duchowej, moralnej.

Weźmy pod uwagę psychologię przeciętnego kapitalisty angielskiego, czy amerykańskiego, który lokuje swoje dobra w markach polskich lub zamienia swój towar za marki, widząc w Polsce pewien ład, wilząc takiego Michalskiego, który ściągając podatki, wyznacza daninę, robi gdzie może, oszczędności, słowem na łbie stałe, aby związać koniec z końcem.

A obojętnie pracuje taki Skirmunt, który odnosi wszędzie dyplomatyczne zwycięstwa, utrzymuje imię Polski, jej wpływy, wynajduje nowe rynki zbytu, drogi tranzytowe i t. d.

Czyż tego rodzaju ludzie, czyż tego rodzaju praca, nie wzbudzą w Anglii, czy w Ameryce zaufania do sił i zamiarów narodu?

Czy nie oddadzą one z całym zaufaniem na dobry procent swej krwawicy przedsiębiorstwu, które rokuje dobre nadzieje?

Ale weźmy dalszy ciąg tej tragedji, gdy w tej mroźnej pracy górę bierze „wściekłe ryzyko” i „wolowe czynniki” i pod pozorem braku autorytetu rządu, który zagranicą i u ludzi rozumnych umiał sobie stworzyć największe poważanie, wprowadza na stolce ministerjalne kreatury, które wydają dyspozycje stosownie do każdego „Winck von Oben”, a niedyspozycje starają się mieć w tym samym czasie co pomazaniec Boży.

Powtarzamy, starają się mieć, gdyż z czynnikami wszechmocnymi, które robią co chcą, gdzie chcą i kiedy chcą, sprawa jest trudna... jeżeli się trzymać nadal Konstytucji.

A owe ministery z autorytetem, które jako główne zajęcie uważają bicie banknotów na wybory, znoszone potem workami do Ameryki, w zamiarze kupienia za nie dolarów lub towaru.

Czyż amerykański kapitalista lub giełdciarz, który doskonale jest poinformowany o stanie swego wierzyciela, powierzy mu chętnie swą kaptułę?

Czy nie będzie się obawiał obłąkanemu dać miecz do ręki, czy też innymi słowy, swój kapitał, który szybko zamieni się w kiełbasę wyborczą, a w dalszej konkluzji jeszcze w coś znacznie gorszego...

Jeżeli więc daje nadal to bierze ogromny procent bo ryzykuje też ogromnie, a w rezultacie mamy dolar po 8 lub 10 tysięcy.

Zagranicą skutkiem takich wewnętrznych przewrotów traci zaufanie do naszych sił gospodarczych, patrzy podejrzanie na nieuczciwe wyborcze machinacje rządu i dzikie polityczne koziołki różnych zakatarzonych wielkości, i sceptycznie obserwuje bieg statku państwowego.

Ratujmy polskość Łodzi.

Prosta arytmetyka wyborcza ostrzega nas, że reprezentacja polskość miasta Łodzi jako pierwszorzędny ogniska przemysłowego i robotniczego jest mocno zagrożona w przyszłym, drugim z rzędu Sejmie Rzeczypospolitej.

Ludność naszego miasta składa się z 40 proc. żydów i około 17 proc. Niemców. co daje razem około 57 proc., tj. przeszło połowę ludności, na rachunek t. zw. mniejszości narodowych, reszta tj. około 43 proc., mniej aniżeli połowa ludności przypada na większość narodową, tj. na żywioł polski.

Zdrowo myślący człowiek uważać musi za polaka każdego kto w poczuciu swych obywatelskich obowiązków, gotów jest w każdej chwili złożyć swe partyjne lub osobiste interesy na ołtarzu Ojczyzny dla dobra stanowiska mocarstwowego Państwa, każdego dla którego początkiem i końcem życia społecznego i politycznego jest idea jednolitej, niepodzielnej siły polskiej.

Idea Polski — dla Polaków!

Ocierając się na powyższym postulacie jako na dogmacie nienaruszalnym dla każdego Polaka, musimy — znając stosunki w naszym społeczeństwie — dojść do przeświadczenia, że siłą konieczności z owych 43 proc. przypadających z rachunku na większość narodową wie lu wypadnie postawić po za nawias, a w pierwszym rzędzie wychowanków pepeesu, który głosi jawnie, że jej wszystko jedno czy Polak czy żyd czy Niemiec. Do tej samej kategorii zaliczyć należy tych wszystkich, którzy nie mając skrytaliczowanego programu politycznego — w imię interesów klasowych, czyli swoje go brzucha — stoją w ogonku przed korytkiem partyjnym i w sprawach politycznych solidaryzują się z Niemcami i żydami. Do nich między innymi zaliczyć należy n. p. t. zw. Klub Pracy Konstytucyjnej, który mając w swym łonie sporą przymieszkę semickiej mniejszości narodowej, wpływami swymi skierował ster polskiej nawy w stronę, dokąd ogół społeczeństwa pójść nie chciał i nie pragnął.

Ten odłamek społeczeństwa łódzkiego, który uważa się za polski, musi stanąć oko w oko z rzeczywistością, zrobić rachunek sumienia i zdecydować się czy iść prawą drogą, prowadzącą do budowy i rozbudowy silnej i rządnej polski, czy iść manowcami, byle zadosyć uczynić przejściowym zachciankom osobistych ambicji prowodyrów i demagogów.

Niepotrzebne nam są pobielane groby, za maskowane sztandarami narodowymi, nie potrzebne nam są faryzeuszowskie deklamacje.

Zadac musimy od przyszłych naszych polityków rzetelnego postępowania przede wszystkim w sprawach dotyczących polskość kraju i to bez zastrzeżeń, a następnie dopiero niech staną na straży interesów tych warstw społecznych, które obdarzyły ich swoim zaufaniem, przy czem należy zastrzedz zachowanie bezwzględnej sprawiedliwości, aby ogół społeczeństwa w skład którego wchodzi poszczególne

go, który zamiast energicznie pruć bałwany morskie, posadził takowe u steru.

A cały kraj płaci za to ekonomicznymi wstrząśnieniami, biedą i nędzą, strajkami i wzmożeniem się klasowych nienawiści....

Gdyby jeszcze przedstawicielstwo ludowe umiało bronić interesów narodu — inna sprawa — ale klasyczne postępowanie takiego klubu Pracy Konstytucyjnej, który składa swoje ideały na ołtarzu... więcej dającego i dziś zwalcza to co wczoraj namiętnie usiłował przeprowadzić, potwierdza jedynie niedwuznacznie zasadę, iż jaki pan taki kram.

(5)

A. S.

gólne warstwy, krzywdy nie doznał, przez co równowaga czynników społecznych mogłaby zostać nadwierzona.

Wszystkie narodowe stronnictwa polityczne, zrzeszenia społeczne polskie tak kulturalne jak i ekonomiczne, związki zawodowe itp. muszą zespolić się w jedną całość, aby w okresie wyborczym występować na zewnątrz jako jeden jedyny zwarty blok polski, głoszący na jedną jedyną listę polską.

Ponieważ nie starczyłoby w gmachu sejmowym foteli poselskich dla zadowolenia ambicji każdego zrzeszenia, pragnącego wysłać swego posła na Wiejską ulicę, należy z tych ambicji zrezygnować i nie mogąc mieć jednego całego posła, zadowolić się, w imię dobra Ojczyzny, ułamkiem posła, w przeświadczeniu, że wybrańcy nasi spełnią swój obowiązek wobec Narodu, Państwa i Współobywateli.

Oczywistem jest, że wówczas w przyszłym Sejmie tak wybrani posłowie wystąpią zawsze solidarnie w sprawach ogólnego polskiego znaczenia, co nie przeszkodzi im w sprawach wewnętrznych zająć nawet wprost przeciwnie stanowisko, odnośnie do interesów swoich wyborców, np. w sprawach klas pracujących.

O polskość Łodzi przy wyborach decydować muszą klasy pracujące. Polski robotnik, według swego serca i sumienia, musi pokazać czy jest Polakiem bez zastrzeżeń, czy raczej ponad dobro zmartwychwstałej Ojczyzny stawia klasowy interes, czy woli płacić sprawiedliwie rozłożone na całe społeczeństwo chociażby i wyższe podatki na korzyść dobra ogólnego, dla rozwoju oświaty itp., czy też woli zapłacić grubego podatku partyjnego z ciężko zapracowanego grosza na to, aby kosztem jego wybrano Perłów, Diamentów i różnych przyjaciół Lenińców i Trockich, którzy, prócz pustych i nigdy nie dotrzymany obietnic nic mu nie dali, owszem dali... nie obiecaną wprawdzie, ale wciąż rosnącą drożyznę obecną, a dwa lata temu niepotrzebnie przelane potoki krwi polskiej, którą zrosili spuszczone ziemie Rzeczypospolitej po samą Wisłę. Przytem niech pomyśli, że za to ci reprezentanci warszawskich pracujących, którzy nie obiecywali tego, o czem wiedzieli, że dotrzymać nie mogą, ustępując, pozostawiają braci robotniczej w spuściznie: urlopy robotnicze.

Dla dobra Ojczyzny i wraz z nią dla dobra całego społeczeństwa i każdego z nas, idźmy spodem i ławą do urny wyborczej z postanowieniem oddania głosu tylko kandydatom wyłącznie takim, którzy dadzą wiarogodne zapewnienie, że nigdy wbrew interesom Polski nie złączą się z mniejszościami narodowymi lub z czerwoną międzynarodówką, a interesów naszego Państwa nie przesachrują tak, jak przesachruwać chcieli polskie Wilno lub usiłują jeszcze Galicję Wschodnią. (6)

Inż. FOLKIERSKI

WIADOMOSCI Z KRAJU.

Flota angielska w Gdańsku.

(K) Dn. 7 bm. rano przybyła do Gdańska część eskadry wojennej angielskiej, złożona z trzech krążowników. W piątek rano przybędą dalsze krążowniki i kilka torpedowców angielskich.

Dn. 6 bm rano przybył do Gdańska ćwiczebny dywizjon floty polskiej pod komendą komandora porucznika Stankiewicza, złożony z kanonierek: „Komandanta Piłsudskiego“, „Generała Hallera“, „Jaskółki“, „Mewa“, „Czajki“ i „Rybitwy“. Następnie o g. 3 i pół pop. przy szły dwa okręty dywizjonu torpedowców pod komendą komandora—porucznika Sadowskiego. Okręty te noszą nazwy: „Kaszub“ i „Kujawiak“. O g. 5 i pół nadjechały torpedowce „Mazur“ i „Krakowiak“; reszta floty polskiej pozostała w Pucku.

Flota angielska przybywa we czwartek. Ceremonja powitania przewidziana jest ogólnie przyjętym regulaminem. Oficer floty polskiej w imieniu swego dowódcy pozdrowi komandanta floty angielskiej, poczem ten złoży wizytę dowódcy floty polskiej. (8)

Sensacyjne procesy.

(K) D. 21 bm. w warszawskim sądzie okręgowym toczy się będzie proces głośnych kasiarzy, którzy przed rokiem za pomocą podkopu dostali się do nieistniejącego już obecnie banku W. Landau'a, gdzie rozbili kasy pancerne.

Proces Hordliczki o zabójstwo macochy został ostatecznie wyznaczony na d. 6 października i trwać będzie 3 dni. Oskarżony znajduje się pod obserwacją lekarską. (8)

Nowy parowiec kołowy dla Polski.

(k) Na stoczni Schichau w Gdańsku wybudowano nowy parowiec kołowy, przeznaczony dla Polski. Parowiec ten odbywa obecnie próbną jazdę na Wiśle. (6)

Kasztany kwitną.

(k) Z powodu chłodnych dni w ubiegłym miesiącu w Saskim ogrodzie opadły liście z kasztanów. Obecnie z powodu kilku dni cieplejszych, kasztany te dostały nowe liście i kwitną po raz drugi.

Komunikacja lotnicza Warszawa—Lwów.

(k) Tow. lotnicze „Aero—Lloyd“ utrzymywać będzie podczas trwania Targów wschodnich we Lwowie od 4 do 15 b.m. codzienną komunikację między Warszawą a

Lwowem w obu kierunkach.

Odjazd z Warszawy do Lwowa o godz. 13. ze Lwowa zaś o godz. 8. Lot trwa 3 i pół godziny.

Pawróć polakożerców.

(k) Przed wojną dyrektorem firmy naftowej „Flüssige Brennstoffe“ w Borystawiu był major pruski, rezerwowo dr. Pfaff, mając zaufania pruskiego sztabu generalnego — oddziału naftowego w Rumunii i Małopolsce.

Kiedy w 1918 r. Ukraińcy zajęli chwilowo zagłębia naftowe, pan major Pfaff pozostał nadal na swem dawnym stanowisku.

W tym okresie czasu ujawniał widocznie swoją niechęć do Polaków. Kiedy wojsko polskie odebrało należycie te skarby polskie, p. major znikł. Jak opowiadano uciekł do Berlina.

Rząd polski sekwestrował firmę niemiecką, która zdołała się już do tego czasu przeistoczyć na „polską“ firmę „Płynopaj“.

Następnie sprzedano jakoby firmę Francuzom, lecz to była fikcja, gdyż kapitał był niemiecki.

Niedawno p. Pfaff powrócił do Borystawia i ponownie urzęduje. Dzięki niemu w miejsc Polaka został junkier pruski Stockman dystrybentem produktów naftowych w firmie „Silwa Plana“ — taką nazwę ostatnio nosi dawna firma „Flüssige Brennstoffe“.

On to wstawił 100 cystern z parku kolejowego niemieckiego i zakupił wiele artykułów technicznych w Niemczech i w kraju, by móc tem sprawniej urządzać konszachty ze współrodakami z „Vaterlandu“.

Dyrekcja firmy nie chce brać na siebie odpowiedzialności za działalność p. Pfaff'a zgłosiła swą dymisję w osobie p. K., dr. H., sekret. H. i wielu innych. (6)

Kronika naukowa

Zycie ludzkie.

Nie ma prawie człowieka, któryby nie obawiał się śmierci, może już dla tego samego, że życie ludzkie jest nader krótkie. Uczni obliczyli, że życie ludzkie trwa w przecięciu nie więcej jak 36 lat, lecz gdy sen zabiera przynajmniej jedną trzecią tego czasu, zatem człowiek rzeczywiście żyje tylko lat 24; gdy zaś z tego krótkiego wieku odtrącimy jeszcze czas poświęcony na załatwianie rozmaitych, a koniecznych potrzeb, wynikających z samej organizacji człowieka, ile zatem pozostanie na wyłącznie czynne życie?

I tak, jak wyżej powieźliśmy, — czło wiek w przecięciu żyje lat 36, czyli 375,360 godzin.

Śpi przez lat 12, czyli przez 105,129 godzin.

Chorym jest najmniej trzy dni w ciągu roku, co przez lat 26 (po odtrąceniu wieku dziecięcego), wyniesie godzin 1,872.

Jedzenie, ubieranie się i wszelkie inne potrzeby zajmują dziennie przynajmniej 2 i pół godziny, czyli przez lat 24 godzin 21,900.

Do tego dodać jeszcze wypadła pierwszy dziesięć lat życia dziecięcego, to jest epokę, kiedy dziecko nie pojmuje, co to jest życie, godzin 97,600.

Wogóle więc odtrącić należy godzin 276,492.

A tym sposobem na życie rzeczywiście czynne pozostaje tylko godzin 98,868, czyli lat 11, miesięcy 5 dni 9, godz. 12.

Z obliczenia tego widzimy, jak krótki jest czas życia ludzkiego! Jakże tedy winniśmy oszczędzać i szanować ten czas i starać się o korzystne jego spożytkowanie.

Obok tego rzecz można, że życie nasze wisi jakby tylko na cienkim włosku, który przerwać się może w każdej chwili, gdyż nie jest tak delikatnym, wężem i kruchym, jak życie człowieka; niewłaściwe poruszenie, lada kawałek pokarmu zbyt użyty, mała nieostrożność lub niezręczność, o irazu mogą popsuć lub zniszczyć tę kosztowną i delikatną maszynę.

Maszyna organizmu ludzkiego jest nader skomplikowaną, psuje się ona ciągle przez sam czas, od wpływu powietrza, od przypadków i tysiącznych różnych innych okoliczności; nie należy jednak sądzić, aby wszystkie części tej maszyny psuły się odrazu; niektóre jej kółka są jeszcze w zupełnie dobrym stanie i należy je funkcjonują, gdy tymczasem inne już są popsute, tracą właściwą swą działalność i stąd to pochodzą rozliczne choroby, dolegliwości i kalectwa.

Pomijając trudy ciężkiej pracy, zbytki i rozkosze bogaczy, niedostatek i nędzę biednych; co wszystko rujnuje zdrowie ludzkie i zbliża do śmierci, — zgrzyoty i wszelkiego rodzaju namiętności bywają także powodem chorób, a częstokroć nawet i nagłej śmierci; nałogowy pi jak, gwałtowny złośliwiec, namiętny gracz, chciwy sknera zabijają swe zdrowie i szybko dążą do skracania swego życia.

Praca umiarkowana, spokojny umysł, czyste sumienie i rozsądne używanie wszelkich darów, oto jedyne i najskuteczniejsze lekarstwo dla przedłużenia tak krótkotrwałego naszego istnienia. (1)

Wypłakane oczy.

(Prosta opowieść.)

...Przymknąłem powieki i zajechałem mu w brzuch bagnietem, aż przeszedł na wy lot. Rzygnęła mi w twarz struga ciepłej krwi... Ciężar jego ciała, nadzianego na bagniet pochyłał kurczowo trzymany karabin coraz niżej. Stałem na wpół przytomny. Przestałem myśleć, w mózgu była pustka, straszna pustka. Oslupiałem oczyma patrzyłem na jego drgawki. Ból skrzywił mu twarz w jakąś potworną maskę...

Nagle poczułem jakby uderzenie kijem w ramię. Karabin wypadł mi z rąk. Na pierśsiach i w rekawie uczułem ciepło, które rozlewało się coraz niżej... Z rekawa poczęła kapać krew, a czerwone platy latać przed oczyma. Nogi ugęły się podemną, ręce szukały rozpaczliwie oparcia i nie znalazły — runąłem....

Ccknąłem się. Podniosłem powieki, mrok... Z trudnością wzrok zaczyna rozróżniać przedmioty... Patrzyłem, nie ruszając głowy, bo każde poruszenie sprawiało mi ból i z ust spalonych gorączką wyrzywało jęk...

Jakaś niska izba, jakiś stół, krzesel — jedno, dwa, trzy... jedno, dwa, trzy... tak trzy Ława, obrazy nad łóżkiem...

Przy łóżku zydeł, na nim dzban z wodą i parę małych garnuszków.

— Pić...

Wyszeptalem i w tej chwili jakaś dłoń odgarnęła włosy, które zsunęły mi się na oczy. Uczułem, że ktoś podnosi moją głowę, przytyka do ust naczynie. Napilem się. Chciałem zobaczyć, kto mi usłużył, nie mogłem jednak spojrzeć w tył. Sama myśl o obróceniu głowy sprawiała mi ból, a jednak ciekaw byłem, kto siedzi za mną.

Kto?... To pytanie dreczyło chory mózg. Wreszcie myśli poczęły się klebić, zacierać, powieki zrobiły się ciężkie, ciężkie...

Podniosłem głowę. Był jasny dzień. Złota smuga światła słonecznego, wpadając przez małe okienko do izby, oświetlała skromne jej wnętrze. Patrzyłem uważnie zmrużonymi oczyma. Stół, trzy stołki, dwa tapczany i parę obrazów na ścianach — to wszystko. Leżałem bez ruchu... Myśl ma pracowała, Nie wiedziałem gdzie jestem i skąd się tu wziąłem. Z trudem starałem się przypomnieć sobie wszystko, co się stało.

Wymarsz na patrol. Jakiś ogromny ból,

potyczka... strach... krew... a potem?

Uchyliły się drzwiczki i do izby weszła staruszka. Siwiutka była zupełnie; włosy jej srebrzyły się w świetle, że wyglądała jakby w aureoli. Ugięła się pod brzemieniem wiązki drzewa. Złożyła drzewo, pokręciła się po izbie i cichutko podeszła do mojego łóżka. Zdziwiło mnie, że idąc i obracając się z nader zupełniejszą swobodą, wyciągała jednak ręce przed siebie, jakby obawiała się stąpić na coś.

Przymrużyłem oczy i spoziierałem ciekawie poprzez rzęsy. Zbliżyła się i stara, wysuszoną ręką dotknęła mojej twarzy, i uśmiechnęła się i pocałowała mnie w czoło.

Drgnąłem. To był całus matczyny. Role wspomnień zbudziły się w duszy... Przypomniałem sobie przez mgłę jakąś jasną postać, jakąś kobietę, która mnie pieściła, całowała, bawiła się moimi lokami. To była moja matka.

Otworzyłem oczy. Kobieta, która mnie pocałowała, była bardzo stara i widocznie życiem bardzo zmęczona. Twarz miała pomarszczoną, z wyrazem zastygłego bólu. Spojrzałem jej w oczy — były matowe, wypłowiałe... ślepe. Patrzyła na mnie, lecz mnie nie widziała. Może nie wiedziała nawet, że się zbudziła.

Zygzaiki

Gazeta najodpowiedniejsza dla Łodzi.

D. U. P. ma pieniądze.

„Głos Narodu“ donosi: Dem. Unia Państw czyli obecnie t. zw. Unia Nar. Państw. wyjechała na czas wyborów organ łódzki pt. „Głos Polski“ za 60 milj. marek.

W czasach okupacji niemieckiej ów organ służył wiernie Niemcom.

W czasach „wybuchu“ Polski był organem „Niezawisłości“ socjalistycznej.

Następnie za czasów towarzysza — hof-ratha Moraczewskiego — był postępowa-sowiecki.

Ostatnio dały się tam zauważyć wybitne żydowskie tendencje.

Obecnie, jak widać, popiera mocnych w kieszeni i w tychże okolicach D. U. P. ników.

W tych „idejowych“ metamorfozach jedna rzecz w dzienniku się nie zmieniła, mianowicie naczelny redaktor.

Tedy.

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Dzisiaj Piątek, 8 września. Narodzenie N. M. P. Zachód słońca g. 4 m. 52. Wschód g. 6 m. 19.

— Widowiska.

„Luna“ (Przejazd 1)
„Czarny Puma“
„Orion“ Przejazd 2
„Tryumf Jacka“
Grand-Kino (Piotrkowska 72)
„Życie za życie“
Teatr letni „Scena“ (Cegielniana 13)
Występy operetki krakowskiej
Kino Popularne (Konstantynowska 16)
„Tajemnica cyrku Daitura“
Ogród Ogniiska Załog. (Przejazd) 1

— Kalendarzyk historyczny.

1513 Polacy odnoszą zwycięstwo nad wojskami Wasylów pod Orszą,
1609 Zygmunt III wypowiedział wojnę carowi Wasylow.

Wiadomości bieżące.

— Telefon, poczta, telegraf w Łodzi funkcjonują.

p) W dniu wczorajszym od samego rana pracownicy poczty, telefonu i telegrafu nie przystąpili do pracy, naradzając się jednak w gmachu poczty. O godzinie 12-ej w południe czynności na poczcie przy telefonach i telegrafie zostały wznowione. Z większych miast nadeszła poczta jedynie z Krakowa. Listonosze rozpoczęły swą pracę o godzinie 12-ej w południe.

— O średnie szkolnictwo w Łodzi.

p) Wydział oświaty i kultury otrzymał polecenie opracowania memoriału w sprawie upośledzenia szkół średnich państwowych w Łodzi. Memoriał ten będzie przedstawiony posłom łódzkim, rządowi oraz ministrowi.

— Wróżbici.

c) Po mieście wałęsa się coraz więcej cyganów, których kobiety — lażąc po podwórzach jęczącym głosem napraszają się do wróżb i stawiania kart.

Wiadomo, iż cyganie — to notoryczni złodzieje, hultaje i bandyci. Kobiety ich jako wróżki, wciskają się do domów zapraszane najczęściej przez służbę domową, którą wyzyskują, a przy okazji kradną co się uda.

W Niemczech cyganom są zabronione wszelkie włóczęgi po kraju, jako złodziejom i rabusiom. To samo było w b. Kongresówce za czasów niewoli rosyjskiej. Cyganie byli osiedleni i włóczęgi im nie dozwolano. Ciekawny jesteśmy, dla czego takim lotrom wyzyski

Wykrycie wielkich nadużyć kolejowych.

DZIAŁO SIĘ TO PRZY POMOCY NADKONDUKTORÓW I INNYCH FUNKCJONARIUSZY KOLEJOWYCH.

Od dłuższego (już) czasu wysyłający z Łodzi towar, przeważnie kupcy stwierdzali przy nadejściu do miejsca przeznaczenia towaru częściową kradzież takowego. Zawiadomiona o powyższym policja wraz z władzami kolejowymi, prowadziły dochodzenia, które jednak do żadnych rezultatów nie doprowadziły. Aż wreszcie udało się policji tutejszej wykryć dobrze zorganizowaną szajkę złodziejską i włamywaczy kolejowych, na czele której stali funkcjonariusze kolejni, a nawet nadkonduktorzy. Sprawę wykryto w następujących okolicznościach.

Onegdaj na przejeździe kolejowym, funkcjonariusze policji zatrzymali niejakiego Chila Abermana zam. przy ul. Radwańskiej 9, oraz Annę Zalewską zam. przy ul. Obywatelskiej 1, którzy nieśli na dworzec kaliski dwie sztuki manufaktury. Ponieważ zatrzymanym nie mogli wytłumaczyć się z posiadanego towaru, towar zatrzymano w komisariacie i przeprowadzono dochodzenia. Okazało się, iż towar pochodzi ze stacji kolejowej i w ten sposób cała uwaga śledzących władz została skierowaną na funkcjonariuszy kolejowych na stacji Łódź-Kaliska. Po pewnym czasie zdołano już stwierdzić, iż ma się do czynienia z dobrze zorganizowaną szajką złodziei kolejowych, którzy okradali wagony towarowe w biegu, szczególnie w nocy. Do wagonów dostawali się zło-

dziele zapobiegając włamania przeważnie przez dach wagonu, towar wyrzucano na pland kolejowy, gdzie specjalnie zorganizowani pomocnicy złodziei towar ukrywali a następnie sorzedawali. Ponieważ kradzieży tej nikt nie mógł dokonywać bez pomocy służby kolejowej, władze policyjne zarządziły cały szereg rewizji w mieszkaniach pracowników kolejowych, szczególnie pośród służby ruchu i brygad konduktorskich. W pierwszym rzędzie aresztowano nadkonduktora kolei kaliskiej Jana Kosiorka, zam. w Karolewie u którego w mieszkaniu znaleziono część kradzionej manufaktury. Następnie aresztowany został nadkonduktor Franciszek Stasiak, zam. przy ul. Lipowej, pozatem zostali aresztowani Wincenty Jędrzejewski, spinacz, Franciszek Zieliński, Piotr Szczepiński (Nowo-Kątna 4) i Adam Czerwiński, konduktor kolejowy. Podczas eskortacji aresztowanych udało się Czerwińskiemu zbiedz, wobec czego zarządzono za nim poszukiwania. Aresztowani również zostali liczni paserzy, którzy towar rabowany nabywali. Wykrycie szajki sprawiło wielkie wrażenie wśród służby kolejowej węzła łódzkiego.

Sprawę tę wraz z dowodami rzeczowymi przestano do urzędu śledczego, który prowadzi w dalszym ciągu dochodzenia i wkrótce wszyscy sprawcy rabunków kolejowych znajdą się pod kluczem. (5)

waczom rząd nasz dozwala pobytu w kraju i prowadzenia niecznych procedurów.

— Ceny biletów tramwajowych.

(b) Wobec podwyższonej taksy tramwajowej bilet uczniowski kosztuje 35 mk., nocny do godziny 11 i pół — 140 mk., zaś po tej godzinie 230 mk. (o)

— Magistrat bez pieniędzy.

(b) Szpitale miejskie w Łodzi obowiązane są przyjmować chorych członków kas chorych po cenach, odpowiadających połowie własnego przeciętnego kosztu utrzymania i leczenia chorego. Koszta kuracyjne leczenia członków kasy chorych i ich rodzin do końca roku budżetowego wyniosą około 150 milionów.

Wobec powyższego w okresie 8-o miesięcznym istnienia kas chorych, zarząd miasta osiągnie deficyt, wynoszący 75 milionów marek. Wobec tego, że zarząd miasta nie posiada środków, celem ewentualnego pokrycia tych niedoborów, magistrat postanowił zwrócić się do ministerstwa pracy i opieki społecznej z prośbą o przejęcie drugiej połowy kosztów kuracyjnych nie pokrytych przez kasę chorych. (o)

— Gdzie się podziały pieniądze.

(b) W kasie miejskiej od dłuższego już czasu daje się odczuć silny brak gotówki. Kasa wypłaca jedynie najpilniejsze rachunki i też często w ratach. (o)

— Osobiste.

S) Znany w szerokich sferach naszego miasta preiekt szkół prywatnych ks. Witold Nałowski został mianowany kapelanem gimnazjum państwowego im. Kopernika. (7)

— Żydzi wrogami oświaty.

p) W ciągu tygodnia ubiegłego z wyroków komisyj powszechnego nauczania odbyli karę aresztu za nie posyłanie dzieci do szkoły Icek Czączyński, Dawid Moszkiewicz po dwa dni, zaś Moszek Łajzarowicz jeden dzień. (2)

Wypadki i kradzieże.

— Nesumienny dozorca.

(p) Do 4 komisariatu sprowadzono Józefa Rad-

wańskiego, inwalidę zatrzymanego w departamencie pracy i op. społ. przy ul. Konstantynowskiej 29, który pracując jako dozorca przywłaszczył sobie należące do of. ciałstów różne rzeczy na sumę mk 103 osięć (8)

— Aresztowanie złodziei.

(p) Adam Wandler i Bronisław Rogowski zam. przy ul. Łagiewnickiej 29 zostali aresztowani za kradzież bielizny przy ul. Juljusza 29. Narazie nie ustalono do kogo bielizna należy.

Wyżej wspomniani chodzili po prośbie i dostali się do mieszkania otwartego, gdy właściciel nie było. (8)

— Sprzeniewierzenie.

(p) Zgłosił się do komisariatu pracownik tkalni Maks Cukier, zam. przy ul. Piotrkowskiej 218 i zameldował o przywłaszczeniu 200 tys. mk. przez Stefana Tomczyka, którą to sumę otrzymał na wykupienie dynamo—maszyny, (8)

— Sekwestr słońiny.

(p) Na stacji Łódź—Chojny zasekwestrowano 5 worków słońiny należącej do Jakóba Wysockiego zam. w gminie Goszkowice Słońinę przesłano do rzekni miejskiej, zaś Wysockiemu spisano protokół. (8)

— Pożar.

(p) W nocy w fabryce „Desarmont Motte i S—ka“ przy ul. Wdłczafskiej 18 wybuchł pożar w oralni, gdzie zapaliła się wełna. Wezwana straż ognia wa ogień umiejscowiła. (8)

— Ucieczka dezertora.

(p) Z aresztu pierwszego dywionu samochodowego zbiegł szeregowiec Bronisław Hetkowski, który sprzedał rządowe rzeczy i za dezercję miał być stawiany pod sąd. (8)

— Zbrodnia.

(p) Na cmentarzu wojskowym przy ul. Konstantynowskiej znaleziono zwłoki noworodka płci żeńskiej. (8)

— Ładny klient.

W księgarni przy ul. Piotrkowskiej 38 w chwili gdy usiłował okraść Jakuba Zysmana został zatrzymany niejaki Józef Banasiak. Oddawna już poszukiwany przez policję Banasiak tłumaczył się, że przyszedł kupić książkę. (7)

— Schwytany recydywista.

(p) Podczas kradzieży towarów w sklepie Lipszyca (Piotrkowska 9) aresztowany został Szymon Rozenblum, recydywista poszukiwany przez sąd warszawski. (7)

Teatr i sztuka.

— Z Teatru Miejskiego.

Dziś tj. w piątek powtórzenie wczorajszej premjery p. t. „Krag interesów“ pióra niezwykłego poety Jacinta Bonavente. Dowcipna satyra ubrana w barwne szaty maskaradowe upiększona muzyką i śpiewem wywarła nad wyraz miłe wrażenie. Reżyserja dr. H. Barwińskiego na daję właściwy ton komedji, która długo utrzyma się na afiszu.

W sobotę o g. 3 i pół po poł. pierwsze przedstawienie dla młodzieży szkół średnich. Da ny będzie „Sulkowski“.

W poniedziałek 11 IX dla zrzeszeń rob. i intelig. „Sulkowski“. Zaznacza się, że z chwili podniesienia kurtyny wstęp na widowie bez warunkowo wzbroniony.

Przedstawienia rozpoczynają się punktualnie o godz. 8.15. (7)

— Koncert Heleny Fotygo.

(p) Znakomita śpiewaczka p. Helena Fotygo po siedmioletnich sukcesach, zbieranych na deskach opery berlińskiej i innych scen europejskich, w dniu 14 bm. występuje z własnym koncertem w sali Filharmonji

Pozostałe bilety są do nabycia w kasie Filharmonji

W koncercie p. H. Fotygo bierze łaskawy udział p. Stanisław Frydberg, znakomity skrzypek—wirtuoz (8)

— Z Operetki w „Scali“.

Operetka pod dyrekcją Józefa Winiarskiego przygotowana na inaugurację sezonu operetkowego w Łodzi w dniu 8. b. m. (piątek) pełną honoru i wysokiej wartości muzycznej operetkę Oskara Straussa p. t. „Dokola Miłości“. W roli Stelli wystąpi primadonna scen warszawskich pani Loda Rogińska.

W próbach „Baron Kimeł“. (2)

Komunikaty

— Kwesta na zasilenie funduszów herbariarni dla inwalidów.

W dn. 10 b. m. Koło Polek urządza kwestę dla zasilenia funduszów instytucji, gdyż prowadzona przez Koło herbariarnia dla inwalidów pochłania w czasach obecnych obrzymie sumy, zaś Koło z żadnych subwydajów nie korzysta. Nie wątpimy, że Łódź cała poprze tę inicjatywę Koła, które, choć bez rozgłosu zawsze jednak do pracy lub pomocy staje tam, gdzie najwięcej tego trzeba. 5768—1 (2)

— Zabawa wrześniowa.

W niedzielę w ogrodzie Brauna (Przędzelniana 64) odbędzie się zabawa ogrodowa na odbudowę wielkiego organu w kościele S. Krzyża. Na program złoże się: wielka loteria fantowa (każdy los wygrywa), śpiewy chórów, zabawa dziecienna, strzelnica tańca na sali i inne atrakcje. Komitet żywi nadzieję, że publiczność Łódzka poprze szlachetny cel i gromadnie przybędzie na zabawę. (2)

— W sprawie lokalu Ogniska Załogowego.

Niżej podpisani jako prawni właściciele i nabywcy od władz wojskowych Ogniska Załogowego przy ul. Przejazd nr. 1 ze względu na niezgodne z prawdą sprostowanie tychże władz, poczuwają się do obowiązku w imię prawdy wyjaśnić jak następuje:

Dnia 8 sierpnia br. Zarząd Hurtowni O. K. IV po dwutygodniowych debatach i za zgodą Dowództwa O. K. IV sprzedał nam Ognisko Załogowe za 9,000,000 mk, wraz z przejęciem personelu. Dnia 9 sierpnia br. Zarząd Hurtowni wprowadził nas w posiadanie lokalu, odbierając od nas pokwitowanie. Od tego dnia zaczęliśmy gruntowny remont, łożąc duży kapitał. Atoli dnia 27 na 28-go sierpnia br. to samo Dowództwo, za którego zgodą zostało nam sprzedane Ognisko Załogowe, wydało rozkaz zajęcia siłą zbrojną lokalu, wysyłając o godz. 1 w nocy aż cały pluton żołnierzy z oficerem na czele celem powtórzenia zajęcia tegoż Ogniska, co oczywiście udało się, gdyż nie spodziewaliśmy się czegoś podobnego u niemożliwie nam w ten sposób dalsze kontynuowanie zaczętych prac, narażając nas przytem na bardzo poważne straty. Zaznaczyć wypada, że personel zajęty u nas w liczbie około 30 osób, pozbawiony został od chwili zajęcia lokalu środków do życia.

Reasumując powyższe, zaznaczamy że takowy sposób załatwiania spraw przez władze wojskowe, pomijając już skutki prawne, jakie wynikną, narusza prawa Konstytucji i jako taki nie może być tolerowany. (7)

Jan Malczak
Wawrzyniec Gerbich,
3765 1

Ze świata.

ZBLIŻANIE SIĘ BIEGUNA PÓLNOCNego.

(S) Astronomiczne pomiary profesora Sehnaubera z Poczdamu wykazały, że szerokość geograficzna tamtejszego obserwatorium w bardzo widoczny sposób zwiększyła się w ostatnich latach, w roku 1921 o jakie pół sekundy. Dowód, że zjawisko to nie jest czysto lokalne, w tem, że w obserwatorium w Ukiah w Kalifornii a więc na całkiem innej części kuli ziemskiej, stwierdzono również przybytek szerokości geograficznej. Prawda, że tylko o 5 cm. w ciągu lat siedemnastu. Te zjawiska są jednym dowodem więcej, że zmiany

w położeniu osi ziemskiej są znacznie większe niż dotychczas przypuszczano, i że bryła ziemska nie jest tak sztywna i stała jak mniemano ogólnie.

HISTORIA MASZYNY DO PISANIA.

(S) Maszyna do pisania, która obecnie zyskała sobie tak wielką popularność w całym świecie cywilizowanym nie jest bynajmniej wynalazkiem nowoczesnym, ale pochodzi właściwie z 13-go wieku.

Pierwszą sfabrykowaną w 1714 r. Maszyną ta miała litery wypakłe, jak dla ślepych. Na wzór tej maszyny skonstruowano parę następnych. Jedną z nich matematyk N. Saunderson.

W 1783 r. uzyskano patent na maszynę do pisania dla ślepych. W archiwach włoskich znaleziono listy pochodzące z 1808 r. i stwierdzające istnienie maszyny do pisania dla ślepych. Duński pastor Hansen, również dla użytku ślepych, zrobił w 1850 r. „kulę do pisania“, która wywołała wielką sensację na wystawie w Kopenhadze. Przyrząd składał się z cienkich prętów z klawiszami na końcach, ułożonych w kształt półkuli. W 19 wieku Draiss, wynalazca roweru i Amerykanin Burth znowu wyrabiali maszyny do pisania. Maszyna Burtha miała tak samo jak u Hansena szereg dźwigni z klawiszami na końcu. Za ich naciśnięciem połączony z dźwignią prętek odbijał literę na papierze. Nie było tylko przyrządu posuwającego arkusz i trzeba było robić to ręką, co utrudniało prędkie pisanie.

W 1837 roku mechanik Pratt zrobił i to udoskonale, na skutek którego arkusz przesuwał się sam. W 1873 roku fabryka broni Remington wypuściła pierwszą maszynę tego typu. Odtąd wynaleziono jeszcze jakie 100 rodzajów maszyn do pisania. W Ameryce używają nawet niektórzy, zamiast ręki ludzkiej, prądu elektrycznego do pisania. (5)

Gielda warszawska

z dnia 7 b. m.

4 % listy ziem.	Doł. St. Zjd. 7275 7150
2 1/2 % 100 mk. 50,50	Marki niem. 5.90
5 % obl. m. Warsz.	Franki franc. 570
6 1/2 % obl. m. Warsz. 258	Funty —

Czeki i wpłaty.

Belgia	535	Londyn	32550
Berlin	5,90 5,75	Nowy Jork	7,150
Gdańsk	5,75	Paryż	675
Praga	265	Wiedeń	11,25

Akcje.

Bank hand.		Ostrowiec	10,100
„ Dyskont	3700	Radzki	3,500
„ Kredyt.	4,375	Starachowice	6,300
„ Zjed. z pol.	1420	Zyrardów	120,000
Cukier	78500	Borkowski	16:0
Drzewo	1630	Zegluga	1965
Lilpop	5500	Jabłkowscy	1875
		Nafta	

Są różne mieszkania

do wynajęcia w niewykończonym domu i są także gotowe. Wiadomość ul. Krakusa № 31 (dawniej Dębowa) przy Nowo Pabianickiej. (3749K1)

Państwowa Szkoła Włókiennicza w Łodzi.

Egzamina na kurs wieczorowy tkactwa rozpoczynają się w poniedziałek dnia 11 września 1922 r. o godz. 7 wierz.

Wrocitem

Dr. Stasiński

okulista

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 17, — Klinika oczu; tel. 3653, (3755K1)

Najsolidniej po cenach przystępnych wykonuje wszelkie reperacje najprecyzyjniejszych zegarków, antyków oraz zegarów pokojowych, siróżowskich, automobilowych, wieżowych i t. d. we własnej pracowni

Jan Chmiel, Nawrot 4

Uwaga! Obrączki ślubne. Uwaga!

Na życzenie reperacje wykonuje na czas pożądaną także posadam na obrączki zegary kontrolne, oraz zegary wieżowe.

Poszukuję

pokoju (1-2) z umeblowaniem lub bez. Cena obojętna. Łaska we oferty do adm. pisma sub „K. K.“ 3756:2

Ogrodnik

z chlubnymi świadectwami na żądanie może dać dobrą rekomend. przyjmie posadę lub wydzierżawi ogród. w kilk. morgowym gospodarstwie może wzorowo i korzystnie poprowadzić. Wiadomość w Łodzi ul. Przejazd 72 F. Dawidowicz. 37203s

Domek

murowany w Ozorkowie sprzedam 13, 2 sklepy mieszkanie wolne. 3717K5

Dr. Artur Banasz

urolog.

Choroby nerek, pęcherza, dróg moczowych, chron. rzeżączka. Przyjmuje od g. 5 i pół do 7. Moniuszki № 11. (X)

Zakład leczniczy D-ra Dobrowolskiego

choroby gardła, nosa, uszu. Warszawa ul. S-to Krzyska 6. 372K3

WIROWKI

Związek Spółdzielni Mleczarskich w Warszawie

Oddział w Łodzi, Al. Kościuszki № 29

— dawniej —

Warszawskie Ziemiańskie Towarzystwo Mleczarskie.

3242s

KONWIE.

Doktor

Stanisław Przybylski

ginekolog

b. asystent profesorów Roznera, Kadera ordynujący przez szereg lat w Franzensbadzie ordynuje w tym roku w Krynicy w will „pod Białym Orłem“ 2678K

KUPUJE

placę 100 proc. drożej za złoto, srebro, brylanty, zęby sztuczne, garderobę, kapy pluszowe oraz szale czarne. Proszę się przekonać. Zachodnia 32, poprzeczna oficyjna, I p. m. 13. L. Mlich. 3769

Kupuje

złoto, srebro, wszelką biżuterię, garderobę męską używaną i t.p. przedmioty. Sklep komisowy Rutkowski Główna 35. 3506K9

Pracę

30% drożej kupuję brylanty, złoto, srebro zegarki, stare zęby, oraz różną biżuterię. Konstantynowska 7 Miłch prawa oficyjna I-sze piętro 359w9

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych i skórnych. Ul. Ewangelicka 2. Godz. przyjęć od 9—2 i 6—8. Panie od 5—6. 3915

ODEON
Dziś po raz ostatni

4 i ostatnia serja wielkiego obrazu egzotycznego

„Syn Tarzana“ p. t. Tryumf Jacka

Dramat w 6 aktach

Jutro, sobota, nadzwyczajna premiera!

Jego Sułtańska Mość Król Madagaskaru

Wielki egzotyczny film w 2 serjach, 12 aktach. W roli głównej uroczą

EWA MAY I serja p. t. **DZIEWCZĘ z za MORZA**

Prześliczne zajęcia dokonane w Wenecji, Brindisi, Atenach oraz na Madagaskarze — Początek, przedst. o 5-0; w soboty niedziele i święta o 3-0
3764K1

Teatr letni
SCALA

w ogrodzie.

Deszcz nie przeszkadza, gdyż wiodnia jest nad dachem.

Dziś, jutro i pojutrze

nieodwołalnie ostatnie 3 przedst. zupełnie nowe siły artyst.

15 pierwszorzędnych atrakcji.

3761s1

Teatr świetlny
„Nowości“

ul. Piotrkowska róg Główna.

Dziś! Egzotyczny dramat ameryk.

W krainie ludożerców

Przygoda ze światem zwierzęcym dziwnych przedziwnych amerykańskich.

Udział przyjmują najlepsi artyści sportsmeni II-iej półkuli ziemskiej jak: **Hugo Lebecque, Francis Ford, Lucille Love, Grace Cunard** oraz pionierzy muzyki: **Ivy, Iwice i Stone**.
3716s

Teatr Scala

Cegielniana 18.

Początek o g. 8.30 wiecz.

Bilety od g. 11—2 i od 5 p. p.

Dziś pierwszy gościnny występ Operetki Krakowskiej

Dziś, jutro
i pojutrze

Dokoła miłości

melodijna, pełna humoru operetka w 3 akt. Oskara Straussa w II akcie bilet futuryst. „Pam-Bam“ 3760s1

„SOLNIT“

jesto sól konserwowa do marynowania mięsa, powszechnie używana przez fabryki wyrobów masarskich i fabryki konserw mięsnych.

„SOLNIT“ jest lepszy od soli, gdyż nie pozostawia w mięsie kwasu i goryczy, natomiast nadaje mięsu różowego koloru, kruchości i soczystości.

„SOLNIT“ natychmiast marynuje mięso, a jest o 100 proc. lepszy i 400 proc. tańszy od soli.

Hurtowa i detaliczna sprzedaż SOLNITU na mocy upoważnienia Min. Skarbu L. 69591 / 3317 / 19 w firmie: Specjalny Skład maszyn rzeźniczo-masarskich oraz handel jelit suchych i solonych

Aleksander Zaremba

Centrala: Kraków, ul. Marka 20.

Filja: Warszawa, Senatorska 6, pasaż,

Wyłączna sprzedaż na Polskę i zagranicę. (3758K3)

Daję na raty!!!

wszelką garderobę damską i męską gotową i na obstalunki. Pracownia A. Berger, Południowa 6 prawa ofcyna 3597 1k.

Kursy Gimnazjalne

Związku Zawod. N. u. P. Szk. Sr. w Łodzi Zawadzka 9
Lekcje 4 września. Zapisy do kl. IV, V, VI, VII i VIII przyjmuje Kanclerz a codziennie od 4-7.
5585K

W dniu 10 września 1922 r.

o godzinie 3 popołudniu w siedzibie Konstantynów pod Łodzią, przy ul. Łaskiej wypuszczona zostanie w dzierżawę na lat 3 około 10 morgów ogrodowej ziemi i łąki.

Ogłoszenie małych dzieci
po s. p. Felcynanazie Ruprechcie.

Bliższa wiadomość Łódź, Kłuskiego № 86 m. 4. od 7-8 wieczorem. 3715-2 s

CHCESZ CZYTAĆ

zajmujące książki?

A więc nie zwlekaj i

zapisz się zaraz do

Czytelnicy „Nowości

Alfreda Straucha

ul. Dzielna I. 14.

Wielki wybór książek w językach polskim, niemieckim, francuskim i rosyjskim. 5763s1

Abonament wynosi 800 mk. miesięcznie.

Film o łag powieści

Stefana Żeromskiego

Wierna Rzeka

w najbliższym czasie

w Grand-Kinie

5759s1

Sala Filharmonii, Dzielna 20. Telef. 13-84.

Sobota, dn. 9 września, oraz Niedziela
dnia 10 września 1922 r., o godz. 8 1/2, wiecz.

Tylko Dwa Koncerty

Program wypełni:

znakomita śpiewaczka rosyjska

Nadieżda Plewickaja

śłynąca odtwórczyni pieśni i romansów
cygańskich oraz pieśni ludowych ros.

Przy fortepianie: **Dyr. Teodor Ryder.**

Szczegóły w programach.

Bilety już nabywać można w kasie Filharmonii, ul. Dzielna № 20, codziennie od g. 10-1 oraz od godz. 3-7 po poł. Impresarjo K. Taranowski 3762s1

Szkoła tańca St. Zaborskiego

ul. Dzielna 51. I piętro.

przyjmuje zapisy na wszystkie trzy kursy. Dla dawnych uczennic i uczniów, o ile zbierze się większa ilość par, będą urządzane **Kursy repetycyjne**. Zgłoszenia przyjmuje się codziennie od godz. 7-9 wiecz. Lekcje rozpoczyna się 20 września. 3757s3

Bursa

Faw. O hrony Kobet, ul. Przeważ 23, przyjmuje uczennice szkół średnich. 3766s1

Z powodu okoliczności

szkadam zegarek złoty męski firmowy. Oferty sub „Okazja“ do Rozwoju. 3769s1

Sprzedawca

potrzebny zaraz do składu towarów wełnianych do detalicznej sprzedaży. Pożądane świadectwa z poważnych firm chrześcijańskich. Łódź, Sienkiewicza 63, Edmund Wasilewski. 3730s3

Drobne ogłoszenia

Kunno i sprzedaż:

AA Meble sypialnie stołowe szafy łóżka stoły krzesła otomany kozetki krzesła wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przechodziński Piotrkowska 108 6262-0

AAA Kupuje meble, dywany, futra, garderobe, maszyny do szycia, plac najwyższe ceny. Łaznik, Benedykta 28 m. 13 parter. 8077-25

A Otomanę, szafę, łóżka, bieliznę, narkę, stół, etażerkę sprzedam zaraz Przejazd 24-3. 8188-3

Sklep spożywczy do sprzedania na ul. Wólczańskiej 148 8189-3

Do sprzedania duży pies nadający się do fabryki lub składu Benedykta 76 mieszka. 8190-3

Maszyny pończosznice kupuję sprzedaje przyjmuje do reperacji M. Szreter Piotrkowska 185. 8192-1

Sprzedam sklep spożywczy z pokojem i kuchnią ul. Franciszkańska 71. 8194-3

Tanio byle zaraz sprzedam gospodarstwo rolne 21 morga z inwentarzem przy st. Kolaszki za 12 milj. Wiadomość Kwasinowski Kolaszki. 8182-2

Kupię palto karakulowe w dobrym stanie Oferty sub „J. H. M. G.” 8183-5

Sprzedam leżankę 25,000 sweater damski 8,000 rower wolne koło 55,000 Składowa 21 m. 31 8184-2

Potrzebna młoda gospodyni do samotnego Oferty pod „Samotny” 8200-3

Do sprzedania domek z oficyną ogrodem. Dowiedzieć się Zawadzka 41 m. 2. 8168-5

Z powodu zmiany interesu sprzedam sklep spożywczy z pokojem i kuchnią za zgodą gospodarza. Chojny ul. Wysokiego 4 (dawniej Leśna) 8169-5

Wód do sprzedania jedno lub dwa konny ul. Nowa 19 u kowala Piotrowskiego. 8170-2

Jost do sprzedania domek o 4 mieszkańcach cena 400,000 na Pomorzu w Świeciu. ul. Błąkowanie 6. 8 95-1

Sprzedam 5 morgi ziemi na Bałutach wiadomość Brzezińska 118 u gospodarza. 8197-1

Sklep rzeźniczy do sprzedania z całkowitem urządzeniem mieszkaniem ul. Krucza 19. 8198-3

Sklep spożywczy z koncesją na piwo z meblami z powodu wyjazdu sprzedam Radwańska 35 sklep. 8072-1

Sprzedam kredens, stół, krzesła, biurko, otomanę, szafę Piotrkowska 189 m. 9. 8102-4

Sprzedam zaraz pianino, wokalant, gongiarkę i welnę sztućca. Wiadomość Piotrkowska 273-18 J. Kapecki. 8110-1

Sprzedam dom w śródmieściu za 16 milj. Kilińskiego 101 m. 2 Szmyt. 8097-1

Walach kasztan wysoki lat 5 do sprzedania Rasta 21. 8082-1

GRAMOFON i 35 płyt w dobrym stanie po sprzedaniu. Wiadomość Al. Kościuszki 41 front 2-gie piętro mieszkanie 9 2098-2

Sprzedam charta i symfonie Wiadomość Nawrot 62-16. 8087-1

TOKARNIE 2-3 met. używane lub nowa kłapka A. Kolarz Łódź Napiórkowskiego 7. 8088-1

KREDENS garderobe, szafy, łóżka, otomane, stół, nocne szafki sprzedam Sienkiewicza 59 oficyna drugie wejście drugie piętro mieszka. 26. 8061-2

Urządzenie sklepowe do sprzedania Gubernatorska 31. 8150-2

Dom składający się 12 pokoi wolnych zaraz do sprzedania 5 milj. Rzgowska 90. 8141-2

Z powodu wyjazdu sprzedam biurko, otomanę, leżankę, łóżka, umywalnię, komodę, szafki nocne stół, krzesła, zegar, tremo, słupki, wieszak Piotrkowska 223-3 8160-5

Sprzedam dom ul. Kilińskiego 225. Wiadomość na miejscu u gospodarza albo Kolaszki J. Sikorski. 8125-2

Konia i wóz sprzedam Ruda Pabjanicka Saurer ul. Czarna droga u ogrodnika. 8158-9

Sklep spożywczy sprzedam z powodu wyjazdu Łączna 7 w skłonie. 8147-2

Plac w Łodzi lub na przedmieściu kupię. Oferty z ceną w Rozwoju pod „Plac” 8150-1

Rozne:

A kuszerka Pipikowa przyjmuje zamówienia pań miejscowych i przyjezdnych Piotrkowska 132. 7941-7

Agentów z kaucją 500 tys. do pół milj. poszukuje firma handlowa. Wiadomość Pusta 13 m. 6. 8191-1

Inteligentna panna z prowincji lat 20 poszukuje posady kasyjki ewentualnie ekspedjentki Oferty proszę składać w adm. Rozwoju pod „Zdolna” 8187-1

Pończoch i rękawczek wyuczam w krótkim czasie kurs nauki 20,000 Piotrkowska 185 pracownia pończoch. 8193-1

Potrzebny woźnica zdolny trzeźwy znający granitownie Łódź zakład pogrzebowy Przejazd 22. 8186-3

Kto pożyczycy 1,000,000 otrzyma pokój z kuchnią. Oferty do administracji pod „Pewne” 8196-2

Spólnik lub spółniczka do sklepu materiałów piśmiennych może złożyć ofertę pod „Dwa miliony” do Rozwoju. 8162-2

Nauczycielki, freblanki z muzyką, obcymi językami na stałe, na godziny bony, pielęgniarki, gospodynie, biuralistki, handlowczyńce poleca Biuro Ludwińskiej Piotrkowska 109. 7948-2

Rutynowana nauczycielka muzyki udziela lekcji gry na fortepianie Al. Kościuszki 31 m. pp. Góreckich. 8113-4

Budowa i reperacja studni szybko i akuratanie pod gwarancją Rzgowska 141 Witeczak. 8063-3

Potrzebna zdolna panna do dzieła lego haftu ul. Wólczańska 139 m. 21. 8108-1

Potrzebna dziewczyna do wszystkiego lub starsza kobieta z świadectwami zgłaszać się Kilińskiego 132 u gospodarza. 8109-1

W graficznym zakładzie poszukuje pracy wykształcenia 5 klas, 4 lata szkół rysunków Łaskawe oferty sub „Gr. fika” do Red. Rozwoju. 8181-1

Współpomoc Dom Handlowo-Komisowy Konstantynowska 13 przyjmie kilku agentów z odpowiednią kaucją znających dokładnie Łódź i okolice. 8185-1

Oddam nieruchomości do spółki o otrzymaniu 5-ch milj. do korzystnego wspólnego interesu Przędzalniana 2 m. 8. 8137-2

Wykwalifikowana prasowaczka poszukuje zajęcia w pralni Zgłoszenia proszę składać w Red. Rozwoju pod „K. K.” 8178-1

Potrzebna osoba do pracy domowej i zaopiekowanie się dziećmi Kilińskiego 109 m. 10 Zgłoszenia od 7-ej wiecz. w święta do 12-ej. 8179-1

Przyjmę na mieszkanie inteligentnego mężczyznę Gubernatorska 50 m. 17. 8180-1

Pies buldog 5 miesięczny do sprzedania Traugota 7 m. 2. 8174-1

Panna poszukuje pokoju przy rodzinie Juliusza 26 Kasiak. 8175-1

Poszukuje pożyczki 100,000 — 200,000 mk. pol. na przeciąg 1-2 miesięczny zabezpieczenie nieruchomości Łaskawe zgłoszenia pod „Dobry procent” 8177-1

Zdolna krawcowa poszukuje szyciela w domach prywatnych Oferty pod „Zdolna” 7895-2

Przyjmę na stancję 3 aczenie lub panie pracujące po za domem ul. Nowo-Cegielniana 27 m. 9, 2-e piętro. 8171-1

Potrzebna chemiczarka Kilińskiego 49 pralnia. 8172-4

Chłopiec 17 lat czytać i pisać umiejący rzetelny na lokajczyka do dworu potrzebny. Oferty pod „Jes.” 8103-1

Potrzebni podręczni i chłopcy stolarnia Spacerna 26. 8085-3

Przyjmę dwóch, lub trzech uczni na stancję Wólczańska 91 II-le p. Witkowska. 8089-2

Pokój umeblowany do wynajęcia tanio byle zaraz z powodu wyjazdu. Wiadomość Krucza 2 u fryzjera. 8079-1

Kopczki potrzebne na wieś Zgłaszać się Główna 17 m. 2 w piątek i sobotę. 8159-1

Spólnik lub spółniczka do sklepu tytanowego może złożyć ofertę pod „Cztery miliony” do Rozwoju. 8161-1

Biurowa Pośredniczo-Handlowa A. Taszyckiego Piotrkowska 90 tel. 840 sprzedaż kupno. Majątki ziemskie, gospodarki, domy, place, młyny, fabryki, interesu handlowe. 8164-21

Zaginiony pies, wyżeł bronz, tyg do polowania wachm. Węgrzyn areszt rej. ul. Nowo-Targowa 18. 8166-1

Potrzebna służąca Sienkiewicza 13 Pomorski. 8156-1

Zdemobilizowany ogrodnik z dużą praktyką zagraniczną poszukuje posady ogrodnika od zaraz Pomorska 130 2 piętro. 8157-2

Lokal na większy zakład mechaniczny potrzebny. Oferty w Rozwoju pod „Lokal”.

Dorosłym udzielam lekcji Główna 41 m. 17 prawa oficyna parter. 8151-2

Potrzebna dziewczyna do służby lat 18 ul. Główna 41 m 17 od 9-12 rano. 8152-1

Panienci umiejące roboty sztydelkowe potrzebne zaraz do włóczkowej roboty Sienkiewicza 34 H. Lipiński. 8146-2

Ostąpię pokój jeden z umeblowaniem. Wiadomość Kilińskiego 251 w mlecarni. 8148-2

Potrzebny czeladnik malarski zgłaszać się do Rozwoju od 10 do 11 1/2. 8167-2

POTRZEBNA zdolna panienci do obsługi ka do obsługi gości do bufetu restauracji Rzesursy Rzemieślniczej Kilińskiego 117. 8144-1

Ktoby wiedział o miejscu pomyku Marianny Kicińskiej córki Jana i Wiktorji zechce zawiadomić A. Szumińskiego Łódź Rzgowska 37. 8145-2

Dplomowaną nauczycielkę muzyki konserwatorja u Petersburskiego poleca pierwszorzędne biuro nauczycielskie Adamowiczowej Piotrkowska 91 8134-1

Przyjmę chłopca do terminu zakładu mechanicznego L. Daberhut Południowa 6. 8140-2

Poznaniankę wykwalifikowaną gospodynię z chludnymi świadectwami do samodzielnej zarządu domem poleca pierwszorzędne biuro nauczycielskie Adamowiczowej Piotrkowska 91 8142-1

2-3 miliony potrzebne do interesu drzewianego na wiazki gwarantuje hypoteką Łódźską zysku 100,000 tys. tygodniowo Przędzalniana 2 m. 8. 8135-1

Zdolny maszynista do obróbki drzewa potrzebny Benedykta 188. 8137-1

Pracownia sukien „Wandy” Główna 55 2 piętro front wznosiła pracę: fason kostiumów i plaszczy 20,000 suknie 3,000 mk. 8129-1

Udzielam lekcji ze wszystkich przedmiotów do klasy 6-ej właścicielem Oferty w adm. Rozwoju pod „J. X.” 8151-2

Zaginiony mały ostryżony piesek wabi się Bobik. Odrobnić za wynagrodzeniem Dobrzyński Zawadzka 1. 8132-1

Potrzebne służące, kucharka i młodsza świadectwa lub rekomendacje wymagane Zichodnia 50 m. 3, 1 piętro. 8121-1

Służąca potrzebna zaraz zgłaszać się Długa 63 p. Andrzejak. 8122-1

Krawcowa przyjmuje wszelką robotę suknie damskie i dziecięce oraz fartuszek szkolne po cenie niskiej Karolewska 38 m. 50. 8127-2

Nauczycielka udziela lekcji, przysposabia szybko do egzaminu, tamże stancja dla uczennicy Przeja 48 m. 20. 8120-1

Morgę ziemi w Tomaszowie Ralskim sprzedam Przejazd 48 m. 20. 8120-1

Zamienię pokój o 2 oknach z komorą murowaną w okolicy Górego Rynku na podobny w śródmieściu. Oferty Rozwoju „L. Z.” 8119-1

Zacubione dokumenty

Bierzyński Jan zagubił paszport polski wyd. w Łodzi. 816-1

Ważmierczak Jan zagubił kartę zwolnienia wydaną w P. K. U. 876 1

Schlewe Juliusz zagubił portfel zawierający paszport polski, kartę związku majstrów wyd. w Łodzi. 8124-2

Pleciński Aleksander zagubił tymczasowe zaświadczenie demobilizacji wydane w Poznaniu. 8126-2

Olek Bronisław zagubił paszport polski wyd. w Łodzi. 8128-2

Naglik Kazimiera zagubiła paszport polski wydany w Łodzi. 8117-2

Cymmer Edward zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. we Lwowie. 8118-2

Zagubiono dokument osobisty wyd. w pow. brzezińskim na imię Jan Gałązka 8155-2

Strachoński Franciszek zagubił paszport polski wyd. z gm. Staw pow. kaliskiego. 8 65-2

Plaszczyk Andrzej zagubił paszport niemiecki wydany w Poddebicach. 814-2

Patman Stanisław zagubił kartę od paszportu wydaną w fabryce J. K. Poznańskiego. 8176-3

Zaginiony portfel i tymczasowe zaświadczenie demobilizacji z 10 p. Saperów wyd. w Przemysłu na imię Ottona Pupe Andrzeja 24. 8173-3

Wojskowy znajdujący się w bardzo krytycznym położeniu materialnym zgubił portfel z dokumentami i pieniędzmi nie swoimi. Gorąco apraszam o zwrot za wynagrodzeniem Nowo Zarzevska 72. 8109-5

Kupię

gospodarkę wiejską w okolicach Łodzi z dogodną komunikacją w cenie około 10 milj marek Wymagane: dom o 3-4 pokojach, budynek gospodarczy i ogród owocowy. Oferty pod Kupię do Ajenci ogłoszeń W. Tracewskiego Łódź, ul. Radwańska 6. 374854

Pokój

z utrzymaniem do wynajęcia. Oferty „W. Z.” do Rozwoju. 375 153

Potrzebna nauczycielka

do przygotowania dwóch dziewczyn do klasy 3 i 5. pokój, codzienne utrzymanie reszta o umowy, Konstantynowska 12 m 5 3732K 5

Inteligentne

bezdietne małżeństwo poszukuje 2-ch pokoi bez mebli przy rodzinie, w okolicach Pl. Wolności i Pomorskiej, od 1 go Października. Oferty pod „Przędzalnik” do administr. „Rozwoju”, 374155

Zamienie

pokój z kuchnią w mieście na 3 pokoje z kuchnią w centrum miasta za dopłatą. Oferty sub A. C. w Rozwoju. 3754K1

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 800 mk., za tekstem 200 mk., zwyczajne 80 mk., wśród drobnych 150 mk., nekrologi 150 mk., komunikaty 200 mk., za wiersz nonparelowy lub jego miejsce, drobne ogłoszenie bezterminowe 20 mk. za wyraz, duże litery 150 mk., dla poszukujących pracy 10 mk., najmniejsza ogłoszenie 50 proc. drożej, Stronica przed tekstem dla ogłoszeń podzielona na 3 łamy, za tekstem 5 łamów. Artykuły bez oznaczenia honorarjum uważa Redakcja za bezpłatne. Ogłoszenia przyjmują z zawiadomieniem „Rozwoju” można zamawiać w Zgierzu u p. Lacha, w Pabjanicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa.